

Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013

2013 dccc 5

Cyffredinol

13 Preserfio deunydd at ei drawsblannu

- (1) Pan fo rhan o gorff person ymadawedig sy'n gorwedd mewn ysbyty, cartref nyrsio neu sefydliad arall yng Nghymru yn addas neu o bosibl yn addas i'w defnyddio mewn trawsblaniad, mae'n gyfreithlon i'r person sy'n llywio neu'n rheoli'r sefydliad—
 - (a) cymryd camau at breserfio'r rhan i'w defnyddio mewn trawsblaniad, a
 - (b) cadw'r corff at y diben hwnnw.
- (2) Nid yw awdurdod o dan is-adran (1)(a) yn ymestyn ond at—
 - (a) cymryd y lleiafswm o gamau angenrheidiol at y diben a grybwyllir yn y ddarpariaeth honno, a
 - (b) y defnydd o'r dull lleiaf mewnwthiol.
- (3) Mae awdurdod o dan is-adran (1) yn peidio â bod yn gymwys pan fydd wedi ei chadarnhau nad yw cydsyniad datganedig sy'n ei gwneud hi'n gyfreithlon i dynnu'r rhan i'w thrawsblannu wedi ei roi, ac na fydd yn cael ei roi ac nad yw'n cael ei ystyried bod cydsyniad wedi ei roi.
- (4) Mae awdurdod o dan is-adran (1) yn ymestyn i unrhyw berson a awdurdodir i weithredu o dan yr awdurdod gan—
 - (a) y person y rhoddir yr awdurdod iddo gan yr is-adran honno, neu
 - (b) person a awdurdodir o dan yr is-adran honno i weithredu o dan yr awdurdod hwnnw.
- (5) Mae gweithred a wneir ag awdurdod o dan is-adran (1) i'w thrin fel un nad yw'n weithgaredd y mae adran 3 yn gymwys iddo.

Gwybodaeth Cychwyn

- I1 A. 13 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 21\(1\)](#)
- I2 A. 13 mewn grym ar 1.12.2015 gan [O.S. 2015/1679](#), [ergl. 3\(c\)](#)

14 Crwneriaid

- (1) Nid oes dim yn y Ddeddf hon sy'n gymwys i unrhyw beth a wneir at ddibenion swyddogaethau crwner neu o dan awdurdod crwner.
- (2) Mae is-adran (3) yn gymwys pan fo person ("P") yn gwybod, neu pan fo ganddo reswm dros gredu, bod angen neu y gall fod angen—
 - (a) corff person ymadawedig, neu
 - (b) deunydd perthnasol sydd wedi dod o gorff person ymadawedig, at ddibenion swyddogaethau crwner.
- (3) Mae'n ofynnol cael cydsyniad y crwner cyn y caiff P weithredu yn ôl awdurdod o dan—
 - (a) adran 3 (awdurdodi gweithgareddau trawsblannu), neu
 - (b) adran 13 (preserfio deunydd at ei drawsblannu), mewn perthynas â'r corff neu'r deunydd.

Gwybodaeth Cychwyn

- I3** A. 14 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**
- I4** A. 14(1)(2)(3)(a) mewn grym ar 1.12.2015 gan O.S. 2015/1679, **ergl. 3(d)**

15 Codau ymarfer

- (1) Mae Deddf Meinweoedd Dynol 2004 wedi ei diwygio fel a ganlyn.
- (2) Yn adran 26 (llunio codau ymarfer)—
 - (a) yn is-adran (2)(d) ar ôl "Act" mewnosoder "and the Human Transplantation (Wales) Act 2013";
 - (b) ar ddiwedd is-adran (3) ychwaneger "(including consent for the purposes of the Human Transplantation (Wales) Act 2013).";
 - (c) yn is-adran (5)(b) yn lle "National Assembly for Wales" rhodder "Welsh Ministers".
- (3) Yn adran 27 (darpariaeth mewn cysylltiad â chydsynio)—
 - (a) yn is-adran (1) yn lle "section 2(7)(b)(ii) or 3(6)(c)" rhodder "a provision listed in subsection (1A)";
 - (b) ar ôl is-adran (1) mewnosoder—

"(1A) Those provisions are—

 - (a) section 2(7)(b)(ii) or 3(6)(c) of this Act;
 - (b) section 4(3), 5(4), 6(3) or 7 of the Human Transplantation (Wales) Act 2013.";
 - (c) yn is-adran (4) yn lle "section 2(7)(b)(ii) or 3(6)(c)" rhodder "a provision listed in subsection (1A)";
 - (d) ar ôl is-adran (8) mewnosoder—

"(8A) The duty under section 26(3) shall also have effect, in particular, to require the Authority to give practical guidance on the circumstances in which consent is deemed under section 4 (consent of adults that are not excepted) of the Human Transplantation (Wales) Act 2013.

- (8B) In giving practical guidance on the circumstances in which consent is deemed the authority must, in particular, give guidance on how a relative or friend of long standing of the deceased can object on the basis of the deceased’s wishes.”;
- (e) yn is-adran (9) ar ôl “subsection (4)” mewnosoder “, except in so far as it applies to section 4(3), 5(4), 6(3) or 7 of the Human Transplantation (Wales) Act 2013.”;
- (f) ar ôl is-adran (9) mewnosoder—
- “(10) The Welsh Ministers may by order amend subsection (4) in so far as it applies to section 4(3), 5(4), 6(3) or 7 of the Human Transplantation (Wales) Act 2013.
- (11) Before making an order under subsection (10) the Welsh Ministers must carry out such public consultation as they consider appropriate.”
- (4) Yn adran 29 (cymeradwyo codau)—
- (a) ar ôl is-adran (1) mewnosoder—
- “(1A) Where a code of practice to which subsection (1) applies deals with a matter relating to the carrying on in Wales of a transplantation activity (within the meaning of the Human Transplantation (Wales) Act 2013) the Authority may not issue the code unless—
- (a) a draft of it has been sent to and approved by the Welsh Ministers and laid by them before the National Assembly for Wales, and
- (b) the National Assembly has approved the draft by resolution.”;
- (b) yn is-adran (2)(a) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”;
- (c) yn is-adran (3)(a) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”;
- (d) ar ôl is-adran (4) mewnosoder—
- “(4A) If the Welsh Ministers do not approve a draft sent to them under subsection (1A), they shall give reasons to the Authority.”
- (e) ar ôl is-adran (6) mewnosoder—
- “(7) In calculating the period mentioned in subsection (1A) no account is to be taken of any time during which the National Assembly is dissolved or in recess for more than 4 days.”
- (5) Yn adran 52 (gorchmynion a rheoliadau) ar ôl is-adran (4) mewnosoder—
- “(4A) No order under section 27(10) may be made by the Welsh Ministers unless a draft of the instrument has been laid before, and approved by a resolution of, the National Assembly for Wales.”

Gwybodaeth Cychwyn

I5 A. 15 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**

I6 A. 15(1)-(3), (4)(a)-(d), (5) mewn grym ar 12.9.2015 gan O.S. 2015/1679, **ergl. 2(b)**

16 Diwygiadau canlyniadol a chysylltiedig i Ddeddf Meinweoedd Dynol 2004

- (1) Mae Deddf Meinweoedd Dynol 2004 wedi ei diwygio fel a ganlyn.
- (2) Yn adran 1 (awdurdodi gweithgareddau at ddibenion rhestredig)—
- (a) ar ôl is-adran (1) mewnosoder—
- “(1A) Subsection (1) does not apply in relation to consent for transplantation activities done in Wales.”;
- (b) ar ôl is-adran (13) mewnosoder—
- “(14) In this section “transplantation activities” has the same meaning as in the Human Transplantation (Wales) Act 2013 (which makes provision in relation to consent for transplantation activities done in Wales).”
- (3) Yn adran 6 (gweithgareddau sy’n ymwneud â deunydd o oedolion nad yw’r galluedd ganddynt i gydsynio)—
- (a) daw’r testun presennol yn destun is-adran (1), a
- (b) ar ôl is-adran (1) ychwaneger—
- “(2) This section does not apply in relation to transplantation activities done in Wales.
- (For provision in these circumstances see section 9 of the Human Transplantation (Wales) Act 2013).”
- (4) Yn adran 8 (cyfyngu ar weithgareddau mewn perthynas â deunydd a roddwyd) yn is-adran (6) ar ôl “section 1(1) to (3)” mewnosoder “or section 3(1) to (3) of the Human Transplantation (Wales) Act 2013”.
- (5) Yn adran 15 (swyddogaethau cyffredinol yr Awdurdod Meinweoedd Dynol)—
- (a) ym mharagraff (c)(i) ar ôl “this Part” mewnosoder “or under the Human Transplantation (Wales) Act 2013”;
- (b) ym mharagraff (e) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”;
- (c) ym mharagraff (f) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers” ac yn lle “Assembly” rhodder “Ministers”.
- (6) Yn adran 36 (adroddiad blynyddol)—
- (a) yn is-adran (3)(b) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”;
- (b) ar ôl is-adran (5) mewnosoder—
- “(5A) The Welsh Ministers shall lay a copy of each report received by them under this section before the National Assembly for Wales.”
- (7) Yn adran 43 (preserfio deunydd at ei drawsblannu) ar ôl is-adran (6) mewnosoder—
- “(7) This section does not apply in relation to a part of a body lying in an institution in Wales.
- (For provision in these circumstances see section 13 of the Human Transplantation (Wales) Act 2013).”
- (8) Yn adran 52 (gorchmynion a rheoliadau)—
- (a) yn is-adran (3) yn lle “6,” rhodder “6(1).”;

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cyffredinol. (See end of Document for details)

- (b) yn is-adran (7)(a) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”;
 - (c) yn is-adran (8)—
 - (i) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”;
 - (ii) yn lle “section 6” rhodder “section 6(1)”;
 - (d) yn is-adran (10) yn lle “section 6” rhodder “section 6(1)”.
- (9) Yn adran 58 (trosiannol), yn is-adran (5) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”.
- (10) Yn adran 60 (cychwyn), yn is-adran (3) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”.
- (11) Yn Atodlen 2 (yr Awdurdod Meinweoedd Dynol)—
- (a) ym mharagraff 1(1)(c) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”;
 - (b) ym mharagraff 13(a)(ii) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”;
 - (c) ym mharagraff 16(4)(b) yn lle “National Assembly for Wales” rhodder “Welsh Ministers”;
 - (d) ar ôl paragraff 16(5) mewnosoder—

“(5A) The Welsh Ministers shall lay before the National Assembly for Wales each statement of accounts received by them under subparagraph (4).”
- (12) Yn Atodlen 5 (pwerau arolygu, mynd i mewn, chwilio ac ymafael)—
- (a) ym mharagraff 3(1)(a) ar ôl “2” mewnosoder “or under the Human Transplantation (Wales) Act 2013”;
 - (b) ym mharagraff 5(2) ar ôl “2” mewnosoder “or under the Human Transplantation (Wales) Act 2013”.

Gwybodaeth Cychwyn

- I7** A. 16 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**
- I8** A. 16 mewn grym ar 1.12.2015 gan **O.S. 2015/1679**, **ergl. 3(e)**

17 Diwygiad canlyniadol i Ddeddf Ewyllysiau 1837

Yn adran 1 o Ddeddf Ewyllysiau 1837 (ystyr geiriau penodol yn y Ddeddf hon), ar ôl “section 4 of the Human Tissue Act 2004” mewnosoder “or section 8 of the Human Transplantation (Wales) Act 2013”.

Gwybodaeth Cychwyn

- I9** A. 17 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**
- I10** A. 17 mewn grym ar 1.12.2015 gan **O.S. 2015/1679**, **ergl. 3(e)**

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cyffredinol. (See end of Document for details)

18 Deunydd perthnasol

- (1) Yn y Ddeddf hon, ystyr “deunydd perthnasol” yw deunydd, nad yw’n gametau, ac sydd wedi ei gyfansoddi o gelloedd dynol neu’n eu cynnwys.
- (2) Yn y Ddeddf hon, nid yw cyfeiriadau at ddeunydd perthnasol o gorff dynol yn cynnwys—
 - (a) embryonau y tu allan i’r corff dynol, neu
 - (b) gwallt ac ewinedd o gorff person byw.
- (3) Yn yr adran hon, mae i “embryo” a “gametau” yr un ystyr ag “embryo” a “gametes” yn rhinwedd adran 1(1), (4) a (6) o Ddeddf Ffrwythloni ac Embryoleg Dynol 1990 yn narpariaethau eraill y Ddeddf honno (ar wahân i adran 4A).

Gwybodaeth Cychwyn

- II1** A. 18 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**
II2 A. 18 mewn grym ar 1.12.2015 gan O.S. 2015/1679, **ergl. 3(e)**

19 Dehongli

- (1) Yn y Ddeddf hon—
 - mae i “cyfrifoldeb rhiant” yr un ystyr â “parental responsibility” yn Neddf Plant 1989;
 - mae i “deunydd perthnasol” (“*relevant material*”) yr ystyr a roddir yn adran 18; ac mae i “deunydd perthnasol a eithrir” (“*excluded relevant material*”) yr ystyr a roddir iddo yn adran 7;
 - mae i “gweithgareddau trawsblannu” (“*transplantation activities*”) yr ystyr a roddir yn adran 3;
 - ystyr “oedolyn” (“*adult*”) yw person sydd wedi cyrraedd 18 mlwydd oed;
 - ystyr “plentyn” (“*child*”) yw person nad yw wedi cyrraedd 18 mlwydd oed.
- (2) At ddibenion adrannau 6, 7 ac 8, mae plentyn yn gymwys i ymdrin â’r mater o gydsyniad os yw’n ymddangos i berson rhesymol bod gan y plentyn ddigon o ddealltwriaeth i wneud penderfyniad ar sail gwybodaeth.
- (3) Mae’r canlynol yn berthnasoedd cymhwysol at ddiben y Ddeddf hon—
 - (a) priod, partner sifil neu bartner;
 - (b) rhiant neu blentyn;
 - (c) brawd neu chwaer;
 - (d) tad-cu/taid neu fam-gu/nain, neu wŷr neu wyres;
 - (e) plentyn i frawd neu chwaer;
 - (f) llys-dad neu lys-fam;
 - (g) hanner-brawd neu hanner-chwaer;
 - (h) cyfaill ers amser maith.
- (4) At ddibenion y Ddeddf hon, mae person yn bartner i unigolyn arall os yw’r ddau ohonynt (p’un a ydynt o rywiau gwahanol neu o’r un rhyw) yn byw fel partneriaid mewn perthynas deuluol barhaus.
- (5) Caiff Gweinidogion Cymru ddiwygio is-adran (3) drwy orchymyn.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cyffredinol. (See end of Document for details)

- (6) Yn y Ddeddf hon—
- mae cyfeiriadau at ddeunydd o gorff person byw yn cyfeirio at ddeunydd o gorff person sy'n fyw adeg y gwahanu,
 - mae cyfeiriadau at ddeunydd o gorff person ymadawedig yn cyfeirio at ddeunydd o gorff person nad oedd yn fyw adeg y gwahanu, ac
 - mae cyfeiriadau at gydsyniad datganedig yn cynnwys cydsyniad a roddwyd cyn i'r Ddeddf hon ddod i rym.
- (7) Yn y Ddeddf hon, mae cyfeiriadau at drawsblannu yn cyfeirio at drawsblannu i gorff dynol ac yn cynnwys trallwys.
- (8) At ddibenion y Ddeddf hon, nid yw deunydd i'w ystyried yn ddeunydd o gorff dynol os yw wedi ei greu y tu allan i'r corff dynol.

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 19 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**

I14 A. 19 mewn grym ar 1.12.2015 gan O.S. 2015/1679, **ergl. 3(e)**

20 Gorchymynion a rheoliadau

- Mae pŵer i wneud gorchymyn neu reoliadau o dan y Ddeddf hon yn cynnwys pŵer i wneud unrhyw ddarpariaeth gysylltiedig, ganlyniadol, drosiannol neu atodol y mae Gweinidogion Cymru yn barnu ei bod yn briodol.
- Mae pŵer Gweinidogion Cymru i wneud gorchymyn neu reoliadau o dan y Ddeddf hon yn arferadwy drwy offeryn statudol.
- Cyn gwneud gorchymyn neu reoliadau o dan y Ddeddf hon rhaid i Weinidogion Cymru gynnal unrhyw ymgynghoriad cyhoeddus sy'n briodol yn eu barn hwy.
- Ni chaniateir gwneud offeryn statudol sy'n cynnwys gorchymyn neu reoliadau o dan y Ddeddf hon onid oes drafft o'r offeryn wedi ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac wedi ei gymeradwyo drwy benderfyniad ganddo.
- Nid yw is-adrannau (3) a (4) yn gymwys i orchymynion o dan adran 21 (cychwyn).

Gwybodaeth Cychwyn

I15 A. 20 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**

I16 A. 20 mewn grym ar 12.9.2015 gan O.S. 2015/1679, **ergl. 2(c)**

21 Cychwyn

- Daw'r Ddeddf hon i rym yn unol â darpariaeth a wneir gan Weinidogion Cymru drwy orchymyn.
- Ni chaiff gorchymyn a wneir o dan is-adran (1) ddarparu bod unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon i ddod i rym cyn diwedd y cyfnod o ddwy flynedd gan ddechrau ar y diwrnod y mae'r Ddeddf yn cael Cydsyniad Brenhinol.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cyffredinol. (See end of Document for details)

- (3) Ni chaniateir i orchymyn a wneir o dan is-adran (1) gychwyn y ddarpariaeth a wnaed yn adran 14(3)(b) hyd oni fydd adran 43(5A) o Ddeddf Meinweoedd Dynol 2004 wedi dod i rym.
- (4) Nid yw is-adran (1) yn gymwys i—
- (a) adran 1,
 - (b) adran 2,
 - (c) yr adran hon, a
 - (d) adran 22;
- sydd i ddod i rym ar y diwrnod y mae'r Ddeddf hon yn cael Cydsyniad Brenhinol.
- (5) Caiff gorchymyn a wneir o dan is-adran (1) bennu diwrnodau gwahanol at ddibenion gwahanol.

Gwybodaeth Cychwyn

I17 A. 21 mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 21\(4\)\(c\)](#)

22 Enw byr

Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013.

Gwybodaeth Cychwyn

I18 A. 22 mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 21\(4\)\(d\)](#)

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cyffredinol.